

ÖZEL AF - MÜTESELSİL SUÇ - SURET TASNİİ

Asis. Süheyl DONAY

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, 18/12/1969 Gün, E. 6679 K. 7322
tarihli kararı (*)

Siyasal Bilgiler Fakültesi mali kısımdan mezun olmuşçasına 20/11/1957 tarihi ile tanzim ettiği sahte mezuniyet belgesini Ankara 4. noterine ibraz ederek suretini çıkarttıktan sonra bu sureti Makine Kimya Endüstrisi Kırıkkale Müdürlüğüne ibraz ederek kurumunun muhasebe kısmına tayıni yaptırmak suretiyle sahtekârlıktan sanık ve tutuk Hüseyin Bayraklı hakkında yapılan duruşma sonunda: suçu usulen sabit olduğundan hareketine uyan TCK. nun 342/1, 31. maddelerine tevfikan takdiren ve teşdiden üç sene ağır hapsine ve ceza müddeti kadar kamu hizmetlerinden memnuiyetine dair Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 16/10/1969 tarihli hükmün mürafaalı olarak temyizden tetkiki sanık vekili tarafından istenilmiş ve para depo edilmiş olduğundan dâva evrakı C. Başsavcılığı yüksek makamından onama isteyen 18/11/1969 tarihli tebliğname ile 20/11/1969 gününde daireye gönderilmekle 1969 yılı Aralık ayının 4. Perşembe saat 9,30 mürafaa günü tâyin kılınmış ve mürafaa gününden haberdar edilmeleri için sanık ile vekiline usulen davetiye yazılmıştı.

Belli gün ve saatte hâkimler kurulu mürafaaya mahsus salonda toplandı. Yargıtay C. Savcılarında Rauf Denker hazır olduğu halde celse açıldı. Sanık Hüseyin Bayraklı vekili avukat Gültekin Müftüoğlu'nun geldiği anlaşılınca huzura alınarak açık duruşmaya başlandı.

(*) Tetkik konusu kararın metni Resmî Kararlar Dergisi, Nisan 1970. Sayı 4. s. 28. den alınmıştır.

Mütalâası sorulan Yargıtay C. Savcısı, sanık hakkındaki tetkikatın duruşmalı olarak yapılmasını talep etti.

Sanığın temyiz ve mürafaa isteklerinin müddetinde ve usulünde olduğu anlaşılmağa muvafık görülen istekler veçhile sanık hakkındaki tetkikatın duruşmalı olarak yapılmasına oybirliğiyle karar verilip tefhim edildikten sonra işin izahına dair olan raportör üyenin raporu okundu.

Savunmasını yapması için söz verilen sanık vekili avukat Gültekin Müftüoğlu, hazırlamış olduğu savunmasını şifahi olarak izahatta bulunarak sanık hakkındaki hükmün bozulmasını istedi.

Mütalâası sorulan Yargıtay C. Savcısı, tebliğnamede yazılı olduğu üzere sanık hakkındaki hükmün onanmasını talep etti.

Son sözü sorulan sanık vekili, savunmalarına ilâve edilecek başka bir cihet kalmadığını bildirdi.

Gereği görüldü: duruşmanın bittiği ve dosya tetkik edilip karar ittihaz ve tefhimi için duruşmanın 18/12/1969 Perşembe saat 9,30 a bırakılması kararlaştırıldığı usulen ve açık olarak tefhim edildi.

Belli gün ve saatte hâkimler kurulu mürafaya mahsus salonda toplandı. Yargıtay C. Savcılarından Rauf Denker hazır olduğu halde oturum açıldı. Sanık Hüseyin Bayraklı vekili avukat Gültekin Müftüoğlu'nun gelmediği anlaşıldı.

Mucibi tahkik ve tetkik başka bir cihet kalmadığından oybirliğiyle ittihaz olunan onama kararı usulen açık olarak tefhim edildi.

1 — Sanığın evvelce Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 19/9/1962 gün ve esas 260, karar 216 sayılı kesinleşen ilâmiyle T.C.K. nun 342/I - 80, 81/2. maddeleri uyarınca yedi sene ağır hapis ve ahiren yürürlüğe giren 218 sayılı af kanununun tatbikiyle beş senesi tenzil edilip iki sene ağır hapse mahkûm edildiği ve cezasının infaz edildiği, dosyada mevcut Altındağ Ağır Ceza Mahkemesinin 30/12/1967 tarihli müteferrik kararından anlaşılmasına göre 780 sayılı af kanununun 3. maddesi gereğince bu iki senelik cezası da kalkmış olsa bile hususi affa tâbi olması sebebi ile tekerrür hükmü uygulanabileceğinden bu mahkûmiyetin ve infaz tarihinin araştırılması,

2 — Sanığın 19/6/1967 tarihinde Ankara Zirai donatım genel müdürlüğüne müracaatla imzalayıp verdiği iş isteme kâğıdı ile Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olduğunu ve evvelce sair kurum-

larda yaptığı memuriyet sebebiyle kazandığı dereceye uygun göreve tayıni isteyip T.C.D.D. limanlar dairesi reisliğine aynı tarihte sunduğu sicil dosyasının celbini bildirmiş ve celbedilen sicil dosyasında mevcut belgeler arasında a) mezuniyet belgesi, b) yedeksubay terhis çizelgesi, c) 17/6/1967 tarihli Trabzon belediyesi E.S.O. işletmesine ait 5435 sayılı kanununun 19. maddesine göre düzenlenmiş hizmet cetveli, ç) Trabzon C. Savcılığı başlıklı 11/6/1967 tarihli sabıkası olmadığına dair iyi hal kâğıdı, d) Rize Çaybank T.A.Ş. sicil işleri müdürlüğünün 7/6/1967 tarihli varakalarının sahte oldukları tesbit edilmiş ve evrakın sahte olarak düzenlenmesinden ayrı ayrı sanık hakkında kamu dâvası açılmış bulunmaktadır.

A) Resmî evrak sahteciliğinde sahte evrakın kullanılması şart olmadığından evrakın tanzimi ile suç tekevvün eder, bu sebeple aynı gayenin tahakkuku için sonradan işlenmiş olan sahtecilik fiilleri ayrı birer suç konusu olmaktadır. Sanığın kanun ve nizama aykırı olarak bir memuriyete tâyin edilmesi için bu sonucun elde edilmesine elverişli müteaddit evrakı sahte olarak tanzim etmiş olmasında o suçun unsuru veya şiddet sebebi olmadıkça T.C.K. nun 78. maddesine göre her biri ayrı birer suç teşkil eder ve ayrı ayrı ceza tayıni gerekmektedir. (dairenin ötedenberi uygulamaları bu yolda olduğu gibi doktrinde de bu suretle kabul edilmektedir.) Faruk Erem ceza hukuku hususî hükümlerde kitabının 2. cilt sahife 44 ve Sahir Erman sahtekârlık cürümleri kitabı sahife 352/293.

B) Yine suç konusu belgelerden siyasal bilgiler fakültesi mezuniyet belgesi ile yedek subay terhis çizelgesinin aslı mevcut olmadığı halde aslın vücudunu farz ederek ve kanunî şekline uydurarak İstanbul 11. noterliğe sahtesini gösterip düzenletmiş olduğu suretlerdir (suret tasnii) niteliğinde olan bu eylemle failin hususî şahıs olması ve noterin de iştiraki bulunmaması hasebiyle T.C.K. nun 342/3. fıkrası kapsamına girmekte ve her suret düzenlenmesi ile suçunun maddî unsuru vucut bulmaktadır. Bu itibarla, sahte olarak düzenlenen ilk nushasında 20/11/1957 tarihli yazılı bulunan mezuniyet belgesinin evvelce Makina Kimya enstitüsüne ibraz etmiş olduğu Ankara 4. Noterliğinden çıkarılmış 12/7/1962 tarihli suretinin Keskin Ağır ceza mahkemesinden verilip kesinleşen 13/12/1968 tarih ve 1967/88 esas, 129 karar sayılı mahkûmiyet ilâmına konu teşkil etmiş olması, o suçun meydana çıktığı 10/3/1967 tarihinden sonra İstanbul 11. noterliğinden 19/6/1967 tarihinde yeniden suret çıkartmış

olması ile ayrı bir suç teşkil etmesine engel olmaz, T.C.K. nun 342/3 ve (fail memur olması halinde T.C.K. nun 341/ilk. maddesi) metinleri bunu ifade ettiği gibi (Faruk Erem'in yukarıda sözü edilen kitabı sahife 47 ve Sahir Erman'ın sahtecilik cürümleri kitabı sahife 365 - 366 izahları da aynı anlamdadır.)

Bu bakımdan hükmün gerekçesinde yeniden suret tasnii eylemleri evvelkilerden ayrı ve müstakil sayan mahkemenin görüşü yerinde ise de; yukarıda aynı bendin (A) paragrafında açıklanan nedenlerle mezuniyet belgesi ile yedek subay terhis çizelgesi suretlerinden ötürü ayrı ayrı T.C.K. nun 342/3. fıkrasına göre ve diğer resmi evrak niteliğinde olan hizmet cedveli, sabıka kaydına ait sahte evraklardan ayrı ayrı 342/ilk fıkrasına göre ceza tayıni gerekirken bunların hepsinin aynı amacın elde edilmesi için kullanılması nedeni ile küll halinde tek fiil olarak kabulü ile yazılı şekilde ceza tayıni,

Kanuna aykırı ise de aleyhe temyiz olmadığından bozma sebebi sayılmamıştır.

Dosyaya, yargılama tutanağı ile suç konusu belgelerin niteliğine, sanığın ikrarına yukarıda açıklanan gerekçeye göre sanığın temyiz itirazları ile sanık müdafininin duruşmalı inceleme sırasında ileri sürdüğü savunmaları yerinde olmadığından reddiyle bu bakımdan kanuna uygun bulunan hükmün tebliğname gibi ONANMASINA, depo parasının gelir kaydına 18/12/1969 gününde oybirliğiyle karar verilerek Yargıtay C. Savcısı Rauf Denker hazır olduğu halde sanık vekilinin gıyabında usulen tefhim kılındı.

I. OLAY

H. B. adlı bir şahıs sahte olarak Siyasal Bilgiler Fakültesi Mali Bölüm diplomasını tanzim ederek Makine Kimya Endüstrisinin muhasebe kısmına tayinini yaptırmak istiyor.

Tutuklanan sanık hakkında, Ankara I. Ağır Ceza Mahkemesinin yaptığı duruşma sonucunda T.C.K.'nun 342/1 ve 31. maddeleri gereğince üç sene ağır hapis ve ceza süresi kadar kamu hizmetlerinden memnuiyet cezası veriliyor.

Sanık mahalli mahkemenin hükmünü temyiz ediyor. Temyiz mahkemesi mahkemenin kararını bazı noktalarda yerinde bulmasına rağmen, aleyhe bozma yasağı nedeniyle, sonuç olarak bu kararı onuyor.

II. HALLEDİLMESİ GEREKLİ HUKUKİ SORUN

İnceleme konusu yaptığımız kararda halledilmesi gerekli hukukî sorunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

A. Özel af halinde tekerrür hükümlerinin uygulanmamasının nedenleri;

B. Aynı gayenin tahakkuku için işlenen sahtecilik fiillerinin, fiillerin adedince suç teşkil edip etmeyeceği;

C. Mahkûmiyet ilâmına konu teşkil eden bir sahte senedin yeniden suretinin çıkarılmasının ayrı bir suç teşkil edip etmediği

III. MERCİLERİN ÇÖZÜM TARZLARI

Söz konusu kararda mercilerin çözüm tarzları halledilmesi gerekli hukukî sorunlara göre değişmektedir. Şöyle ki mahallî mahkeme biraz aşağıda inceleme konusu yapacağımız sorunlara hiçbir şekilde deyinmeyerek sanık hakkında sadece bir tek resmî evrakta sahtecilikten dolayı mahkûmiyete karar vermiştir. Buna mukabil Yargıtay 6. Ceza dairesi, mahkemenin kararını bazı konularda eksik bulmuş, ancak mahkemenin kararı sadece sanık tarafından temyiz edildiği için, aleyhe bozma yasağı ilkesi nedeniyle kararı sonuç olarak onamıştır. Yargıtayın değindiği noktalar şunlardır:

a) Hususî af cezayı ortadan kaldırmasına rağmen tekerrür hükümleri uygulanabilir.

b) Aynı gayeye erişmek için yapılan müteaddit sahtekârlık fiilleri ayrı ayrı suç teşkil eder.

İşte bu iki neden dolayısıyla, Yargıtay mahkemenin görüşüne katılmamaktadır.

Karar metninden açık olarak anlaşılmamakla beraber, mahallî mahkeme olan Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi, bu iki nedeni de meskût bırakmıştır. Bu sebeple mahallî mahkemenin kararı ile Temyiz'in kararı arasında bu iki nokta arasında bir çelişkinin mevcudiyeti söz konusu olmaktadır.

IV. KANAATİMİZ

Halledilmesi gerekli hukukî sorunda saptadığımız sıraya göre kanaatimizi belirtmeye çalışacağız:

A. Özel af kanununun mevcudiyeti halinde tekerrür sorunu.

Bilindiği üzere Anayasamız T.B.M.M.'nin görev ve yetkilerini genel olarak belirtilen 64. maddesinde, genel ve özel af ilânının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilerinden olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini belirten 97. madde'de ise Cumhurbaşkanının belirli şartların mevcudiyeti halinde (sürekli hastalık, sakatlık, kocama sebebi) belirli kişilerin cezalarını hafifleteceği veya kaldırabileceği öngörülmüştür. Demek oluyor ki, af genel ve özel af olarak ikiye ayrılmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi her iki af yetkisini de kullanabilmekle beraber Cumhurbaşkanı ancak özel af yetkisini kullanabilir. İşte Meclisin aynı zamanda her iki af yetkisini haiz olması pratik olarak bazı sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Her şeyden önce bu iki şekil af'ın sonuçları neler olmaktadır. Öncelikle belirtilmesi gerekli sorun budur: Ceza kanunumuzun 97. maddesi: «Umumi af, hukuku amme davasını ve hükmolunan cezaları bütün neticeleri ile birlikte ortadan kaldırır.» demektedir. Bunun anlamı şu olmaktadır ki mahkûmiyet kararı verilmeden önce usul yönünden mutlaka ortadan kaldırma kararının verilmesi gerekir. Ceza yönünden ise genel af, sanki hiç ceza verilmemiş gibi fonksiyon ifa eder. Başka bir deyişle sanık belirli bir cezaya mahkûm olmuş ve ondan sonra af kanunu çıkmışsa, cezanın doğurduğu hukuki sonuçlar ortadan kalkar. Örneğin, artık yeni bir suç işlenmesi halinde tekerrür dahi sözkonusu olmaz (1).

Buna karşılık özel af Ceza Kanununun 98. maddesinde de belirtildiği üzere «havi olduğu sarahate göre» cezayı ortadan kaldırır veya azaltır veya değiştirir. Ancak özel af, genel affın aksine mahkûmiyetin kanunî sonuçlarını etkilemez.

Özel af ile genel af arasında, affı düzenleyen makam bakımından da fark olduğunu söylemiştik. Gerçekten yukarıda da belirttiğimiz gibi, Cumhurbaşkanı da özel af yetkisini (bu yetkinin kullanılması anayasaca belirli hallere hasredilmiş olsa bile) kullanabilir. Ancak Cumhurbaşkanı yalnız ferdi özel af yapma yetkisine sahipse de, Türkiye Büyük Millet Meclisinin özel af yetkisi şahıs ve konu yönünden bir sınırlamaya tâbi tutulmamıştır (2).

(1) Dönmezer - Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt III, İstanbul, 1966, No. 1969 Özek Çetin, Umumi Af, İÜHFM, Cilt XXIV, s. 142 - 143; Keyman Selâhattin, Türk Hukukunda Af, Ankara 1965, s. 44 ve son.

(2) Keyman, sge. s. 69 ve son.

Bir af kanununun özel af mı yoksa genel af mı olduğu nasıl anlaşılabilir? Gerçekten genellikle af kanunlarında genel veya özel olup olmadığı hususunda bir açıklık yoktur. Bir affın genel veya özel olup olmadığı, o kanunun yazılış biçiminden anlaşılabilir. İnceleme konusu yaptığımız kararda 780 sayılı «Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkındaki Kanun»un özel af niteliğini taşıdığı belirtilmektedir. Kanunun 1. maddesinin (B) bendine giren hususların genel affa tâbi tutulduğu kanundan anlaşılmaktadır. Bu bende göre: «5 sene ve daha az hürriyeti bağlayıcı bir cezaya... mahkûm olanlar... fer'i ve mütemmim cezalar ile ceza mahkûmiyetlerinin neticelerine de şamil olmak üzere affedilmişlerdir.» Burada yer alan «mahkûmiyetlerinin neticelerine de şamil olmak üzere» ibaresi bu bende giren suçların genel affa tâbi tutulduğunu belirtmektedir. Bu karşılık aynı af kanununun 3. maddesi aynen şöyledir:

«218 sayılı bazı suç ve cezaların affı hakkındaki Kanunun 3. maddesinin (I) bendi ile aftan hariç bırakılan ölüm veya müebbed ağır hapis cezalarını müstelzim suçlardan dolayı, muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm edilmiş bulunanlar (aynı maddenin diğer bentlerinde gösterilen istisnalar saklı kalmak üzere) adı geçen kanunun 1. maddesinin (c) bendi hükmünden faydalanırlar. Ve bu kanunun 6. maddesi gereğince de bakiye cezalarından ikişer senesi indirilir.»

Görüleceği gibi bu maddeye giren hususların genel değil de özel affa tâbi tutulduğu açıktır. Nitekim maddede cezanın bütün neticeleriyle ortadan kaldırıldığı söylenmektedir. Burada sadece 218 sayılı Af kanununa göre, muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm olanların iki senelerinin indirileceği söylenmektedir. Demek ki burada söz konusu olan özel aftır ve Ceza Kanununun 98. maddede belirtilen hallerden cezanın azaltılması şekli sözkonusu olmaktadır. Böyle bir özel affın mevcudiyeti cezanın hukukî sonuçlarını etkilemeyeceğine göre burada da tekerrür hükümleri diğer şartları varsa uygulanabilecektir.

Kararda, bidayet mahkemesi Af kanununun bu özelliklerini hiç incelememiş başka bir deyişle af kanununun varlığını dahi münakaşa etmiyerek bir sonuca gitmiştir. Bu bakımdan Yargıtayın 788 sayılı kanunun 3. maddesinin özel af niteliğinde olduğunu ve bu nedenle tekerrür hükmünün uygulanması gerektiğini belirten görüşü yerindedir.

B. Aynı gayenin tahakkuku için işlenen suçlarda fiil adedince suç bulunup bulunmadığı

Bu sorunu incelemeden önce tetkik konusu kararın ilgili bölümünü bir kere daha tekrar edelim: Sanık Ankara Ziraî Donatım Genel Müdürlüğüne müracaatla iş talebinde bulunmuş ve gerekli belgeleri ibraz etmiştir. Bu belgelerden:

- a) Mezuniyet belgesi,
- b) Yedeksubay terhis çizelgesi
- c) Hizmet cetveli;
- d) İyi hal kâğıdı,

e) Rize Çaybank TAŞ sicil müdürlüğünün 7.6.1967 tarihli varakalarının, sahte olduğu görülmüştür. Bidayet mahkemesi olan Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi sanığı 342/1'e göre mahkûm etmiştir. Yargıtay ise burada sahte evrak adedince suç olduğunu ileri sürerek, her fiil için ayrı ceza tayin edilmesi gerektiğini savunmuştur. Yargıtayın bu konudaki gerekçesi aynen şöyle olmuştur:

«Sanığın kanun ve nizama aykırı olarak bir memuriyete tayin edilmesi için bu sonucun elde edilmesine elverişli müteaddit vrakı sahte olarak tanzim etmiş olmasında o suçun unsuru veya şiddet sebebi olmadıkça T.C.K.'nin 78. maddesine göre her biri ayrı birer suç teşkil eder ve ayrı ayrı ceza tayini gerekmektedir.»

Yüksek mahkeme doktrinin de bu görüşte olduğunu ileri sürerek EREM'in Ceza Hukuku, Hususî Hükümler ve ERMAN'ın Sahtekârlık Cürümleri adlı kitabına atıfta bulunmuştur (3).

Hemen belirtelim ki ERMAN'ın atıfta bulunulan yerde ileri sürdükleri tamamen farklı bir hususu açıklamaktadır. Erman, anılan yerde şöyle demektedir:

«Gerçekten daha önce işlenmiş başka bir suçun meydana çık-mamasını sağlamak için evrakta sahtekârlık yapılmışsa bu sahtekârlık fiilinin kendine has bir varlığı olacaktır. Önceki suçta taklit fiilinin kanunî unsur veya ağırlatıcı sebebini teşkil etmediğine göre 78. maddeye göre hakiki içtima kaideleri uygulanacaktır. Meselâ bir

(3) Erman, Sahtekârlık Cürümleri, 2. bası, İstanbul, 1954; no. 233; aynı eserin 3. basısı İstanbul, 1970; Erem Ceza Hukuku, Hususî hükümler cilt II, s. 44.

memur, evrakta sahtekârlıkta bulunmak için rüşvet kabul etse, bir kimse emniyeti suistimal suçunu gizlemek için sahte bono tanzim eylese..... sahtekârlık suçu ile birlikte rüşvet ve emniyeti suistimal suçunu da işlemiş olur ve hakikî içtima kaidelerinin tatbiki iktiza eder.»

Erman, burada sahtekârlığın başka bir suçun işlenmesinden sonra o suçu gizlemek için yapılması veya önce işlenen sahtekârlıktan sonra başka bir suç işlenmesi halinde her iki suçun birbirinden farklı olacağını ve hakiki içtima kurallarının uygulanması gerektiğini ileri sürmektedir. Buradaki iki suç ta birbirinden ayrı olduğuna ve diğer suçun da taklit fiilinin unsuru ve ağırlatıcı sebebi olmaması nedeniyle mürekkep suça vücut vermeyeceğine göre 78. maddeye göre hakiki içtima kurallarının uygulanması yoluna gidilecektir. Erman'ın burada anlatmak istediği husus sahtekârlık ve ondan ayrı olan bir suçtur.

İki ayrı suçun birleşip faile bir tek ceza verilebilmesi için suçların içtimasını teşkil eden bir durumun sözkonusu olması gerekir. Böyle bir durum olmayınca da faile her fiili için ayrı ayrı ceza verip neticede cezalarının içtima ettirilmesi gerekecektir.

Olayımıza gelince, burada fail memuriyete intisap amacıyla çeşitli evrakta sahtecilik fiilinde bulunmuştur. Karar metninden anlaşılacağı üzere bilfiil sahtekârlık yapılan evrak adedi beştir. Yani fail bir memuriyete girebilmek için gerekli bütün evrakı sahte olarak düzenlemiştir. Burada tipik bir müteselsil suç örneği ile karşı karşıya bulunmaktayız. Gerçekten Ceza Kanunumuzun 80. maddesinde düzenlenen müteselsil suçun söz konusu olabilmesi için başlıca şartlar şunlardır: Kanunun aynı hükmünü birden fazla ihlâl eden icraî veya ihmali hareketler ve bu müteaddit fiillerin aynı suç işleme kararına bağlanması. Şimdi kararda da açıkça belirtildiği üzere «aynı gayenin tahakkuku için» yani memuriyete intisap için birden fazla sahtecilik suçu işlenmektedir. Burada memuriyete intisap bir saik olarak gözükmekte ve failin aynı suç işleme kararını göstermek bakımından da kuvvetli bir dayanak olmaktadır. Fail çeşitli evrakta sahtekârlık yaparken aynı suç işleme kararını muhafaza etmektedir. Suç işleme kararını, kanunun aynı hükmünü ihlâl için önceden kurulan bir plân, bir niyet olarak anlarsak burada memuriyete intisap saikinin bunu güçlendirdiğini görürüz. Gerçekten failin esas amacı bir memuriyete girebilmektir. Sahtekârlık fiillerini ika ederken va-

sıl olmak istediği amaç netice olarak yaptığı plân ve izlediği niyet, memuriyettir (4).

Bu nedenle esas itibariyle Yargıtayın her bir suçun ayrı olarak mütalâa edilmesi ve ayrı ayrı ceza tayinini öngören görüşünde kanaatimizce isabet yoktur. Eger nizama aykırı olarak bir memuriyete tayin ayrı ve müstakil bir suç olsa idi, (ki böyle bir suç mer'i mevzuatımızda mevcut değildir) bu suç ile sahtekârlık cürmü arasında hakiki içtima kuralları uygulanabilecekti. Ancak burada böyle bir suç sözkonusu olmadığına göre cezaların içtimasını gerektirecek şekilde iki ayrı suç yoktur. Sadece sahtekârlık fiilleri arasında teselsül cereyan edip faile tek ceza verilecek ve bu ceza kanunun öngördüğü oran dahilinde arttırılacaktır.

Bununla beraber 80. maddeden hiç bahsetmiyen bidayet mahkemesinin kararı da hatalıdır. Gerçekten ortada mevcut çeşitli ihlalleri birleştirerek bir tek suç haline getiren mahkemenin, müteselsil suç durumundan bahsetmemesi izahı kabil olmıyan bir durumdur.

C. Mahkûmiyet ilâmına konu teşkil eden bir sahte senedin yeniden suretinin çıkarılmasının ayrı bir suç teşkil edip etmediği.

Burada sözkonusu olan husus resmî evrakın suretinde yapılan sahtekârlıktır. Bu tür sahtekârlığı ceza kanunumuz 341. maddenin 1. fıkrasında ve 342. maddenin 3. fıkrasında düzenlemiştir. 341/1'de düzenlenen suç memurlar veya hususî şahıslar (memur olmayanlar) tarafından, buna karşılık 342/3'de düzenlenen suç yalnız memur olmayanlar tarafından işlenebilir.

Surette sahtekârlık üç şekilde ortaya çıkabilir:

- a) Ya asıl hiç bir zaman mevcut değildir ve asıl mevcutmuş gibi suret tasni olunur,
- b) Ya asıl mevcuttur ve suret aslâ mugayirdir,
- c) Ya da sahih olan suretinde sahtekârlık yapılır (5).

Olayda sözkonusu olan hal, aslın hiç mevcut olmadığı haldir. Gerçekten mezuniyet belgesi hiçbir şekilde mevcut olmamasına rağmen suret tasni edilmiştir. Burada sahte mezuniyet belgesinin

(4) Dönmezer - Erman, Cilt I. No. 529, İstanbul, 1967; Tosun, Müsel-sel Suçlar, İÜHFM, 1957, s. 132.

(5) Erman, Sahtekârlık Cürümleri, 1970, No. 309, 310, 311.

daha önce mahkûmiyete konu olmasına rağmen, ilk mahkûmiyete konu teşkil eden sahtekârlık fiilinden sonra, yeniden sahue bir suret çıkarılmış bulunduğundan, bu ikincisi ayrı bir fiil teşkil edip ayrı bir suç olarak cezalandırılması yerindedir. Gerçekten ilk suret 12.7.1962 tarihinde Ankara 4. noterliğinden çıkartılıyor ve olay 10.3.1967'de ortaya çıkıp, fail 13.12.1968'de mahkûm ediliyor. Buna karşılık sanık 19.6.1967'de İstanbul 11. Noterliğinden yeniden sahte olarak suret çıkartıyor. Burada ilk fiil ile ikinci fiil arasında 5 senelik bir fark olup, tamamen ayrı iki suç teşkil etmektedirler. Bu bakımdan gerek mahkemenin, gerekse yargıtayın iki suret tasniini iki ayrı fiil olarak kabul etmesi yerindedir.

V. SONUÇ

Sonuç olarak Yüksek Mahkememizin gerek özel affın tekerrüre esas teşkil etmesini yansıtan ve gerekse suretteki sahtekârlığı ayrı suç teşkil eden görüşlerine iştirak ediyoruz. Bununla beraber açık olarak müteselsil suçun sözkonusu olduğu bir hali yanlış anlayarak uygulamamasını hatalı bulmaktayız. Yüksek mahkemenin, olaylarına dayanak olarak doktrinden faydalanması kanaatimizce sevinilecek bir husustur. Bu şekilde kararların daha ilmi olarak ortaya çıkacağı açıktır. Ancak atıfta bulunulan eserlerin kapsamının daha dikkatli bir şekilde incelemeye tâbi tutulması ve bu şekilde bazı yanlış anlama ve yorumlara yer verme ihtimalini bertaraf edeceği için, temenniye şayandır.

Asis. Süheyl DONAY